

Contribuții Botanice, XXXIX, 2004
Grădina Botanică "Alexandru Borza"
Cluj-Napoca

**PROFESORUL DR. DOC. Eugen Victor GHIȘA - DASCĂL ȘI
CERCETĂTOR AL ALMEI MATER NAPOCENSIS**

Vasile CRISTEA¹, Ileana OKOS-RIGÓ²

¹ Universitatea "Babeș-Bolyai", Facultatea de Biologie și Geologie, Catedra de Taxonomie și Ecologie,
str. Republicii, nr. 42, RO-40015 Cluj-Napoca

² Biblioteca de Botanică, B.C.U. "Lucian Blaga", str. Republicii, nr. 42, RO-40015 Cluj-Napoca

Abstract: *Eugen Victor Ghișa PhD – professor and researcher of Alma Mater Napocensis.* Two decades after the Professor E. V. Ghișa passed away the authors, on behalf of his former co-workers and disciples, show him the well deserved respect by making a short presentation of his life and activity. Professor E. V. Ghișa carried on his activity within Babeș-Bolyai University of Cluj-Napoca for over four decades. Besides highlighting his didactic and scientific contributions the authors also insist on the moral pressure he was exposed to, during a period when he represented "the one to blame", by refusing to be a member of the communist party. Publishing the list of papers the professor wrote, may become a source of information for the new generation and generate a reconsideration of his position among the great masters of *Alma Mater Napocensis*.

Introducere

Cinstirea înaintașilor a devenit, mai cu seamă în ultimul deceniu, un crez al colectivului de Botanică din UBB, cu deosebire a celor care, în viață fiind, încă ne mai pot îndruma pașii spre cunoaștere și acțiune. Dar nu sunt și nu au fost uitați nici cei care ne urmăresc doar în memoria noastră și care rămân, prin ceea ce au creat, adevărate pietre de hotar ale *scientiei amabilis* românești. Dovada acestei afirmații o reprezintă manifestările organizate de noi și care le-au fost dedicate din 1990 încoace. Este adevărat faptul că, mulți consideră vârsta a 3-a ca una a amintirilor și ne vor plasa, desigur, în această categorie. Ne-am asumat acest risc, având convingerea că nu facem un lucru rău, ci ne îndeplinim o firească datorie.

La 14 iulie a.c. se împlinesc 20 de ani de la trecerea în neființă a marelui dascăl și excelent observator al florei României, cel care a fost prof.dr.doc. Eugen Victor GHIȘA și care ar fi împlinit (la 22 septembrie a.c.) 95 de ani. Pentru noi și pentru noua generație, am considerat necesar să dedicăm sesiunea noastră de comunicări marelui profesor, la ale cărui cursuri participau (frecvent) și studenți ai altor facultăți, fascinați de erudiția, de conexiunile făcute și de măiestria frazelor sale.

La ceremonia de doliu, din 18 iulie 1984, i-au adus cuvenitul omagiu prof.dr. I. Hodișan, prof.dr. I. Pop și cercet.dr. F. Micle, urmând apoi două „*in memoriam*” semnate de prof.dr. O. Rațiu și publicate în *Contrib. Bot.*(1984), respectiv în *Ocrot. nat. med. înconj.*(1985).

De-a lungul timpului, mai reînvie memoria, subliniind unele aspecte ale vieții și operei prof. E. Ghișa, dl. dr. F. Micle (1991) și colectivul V. Cristea, F. Micle și F. Crișan (1997), dar toate acestea nu depășesc 3 pagini, foarte puțin față de ceea ce a însemnat pentru botanica clujeană cel omagiat astăzi.

Comunicarea de față se dorește a fi, mai întâi o datorie împlinită, un elogiu sincer, în numele tuturor generațiilor care au beneficiat (de-a lungul a peste 4 decenii) de „... *harul de dascăl, limpezimea expunerilor și al puterii de expresie*” ale magistrului, a cărui viață „... *se îmbină cu cea a activităților ce le-a desfășurat, cu sbuciumul său sufletesc...*” (Rațiu, 1984, p. 242-243). Iar pentru cei de mâine, va fi o sursă de inspirație profesională și un exemplu de

dăruire față de beneficiarii muncii noastre – studenții și chiar de rezistență profesională și morală în vremuri de ascunse frământări sociale.

Principalele momente biografice

Primul din cei 9 copii ai familiei Alexandru și Eugenia Ghișa din Filea de jos (jud. Cluj), Eugen Victor, s-a născut la 22 septembrie 1909 și și-a început instruirea la vârsta de 11 ani, urmând școala generală în com. Iara, Liceul de băieți din Turda, liceu pe care-l absolvă în 1929 (al șaselea în ordinea mediilor) și în timpul căruia a condus, ca președinte, Societatea de lectură „Titu Maiorescu”.

Între 1929-1934 urmează cursurile Facultății de Științe naturale a tinerei universități clujene, fiind remarcat de marele Al. Borza care îl angajează ca preparator (noiembrie 1934) la Institutul de Botanică sistematică, demonstrând încă odată că alegerea colaboratorilor și-a realizat-o pe baze de competențe profesionale și devotament față de instituție. Afirmăm aceasta, întrucât se cunoaște că, marea majoritate a celor aleși de către Al. Borza nu l-au trădat nici chiar în momentele de anormalitate și pentru că unii colegi, chiar și după decenii, considerau că această alegere s-ar fi făcut datorită căsătoriei sale cu o nepoată a profesorului. În 1933 absolvă și Seminarul pedagogic de la aceeași universitate, cu calificativul „foarte bine”.

Asistent (în 1936), doctor (în 1944, cu distincția *magna cum laudae*) și șef de lucrări (în 1945), E. Ghișa trăiește din plin evenimentele refugiului la Timișoara, ale sfârșitului de război (ca sublocotenent la Regimentul I Călărași de la Craiova), ale revenirii la Cluj, dar asistă neputincios la îndepărtarea magistrului său și a altor mari nume din știința clujeană, în jenanta perioadă a „epurărilor”. Tot acum se interzice difuzarea volumului 13-14 din *Bul. Com. Mon. Nat.*, în care s-a publicat teza sa de doctorat, motivul reprezentându-l articolul prof. A. Borza referitor la rezervații din SUA! Poate că tocmai aceste vremuri tulburi l-au determinat să se adâncească tot mai mult, în această perioadă, în munca didactică și de cercetare și, numai sporadic, și în cea administrativă.

Urmează o perioadă de 13 ani (1950-1963), în care conferențiarul E. Ghișa se remarcă prin prestația sa didactică și științifică, în ciuda campaniei de denigrare declanșată de o serie de colegi (A. Negru, V. Marinceș) care aspirau la funcția de decan al facultății. Acuze de ordin politic, acuze de comportament, acuze de nedreaptă conducere etc., care se asociază cu tragediile din familie (decesul soției sale) și care, credem noi, justifică atitudinea sa mai puțin hotărâtă ori chiar neîncrederea în societate: „... a început să devină oscilant, fără încredere în partid, să lege prietenii cu persoane dubioase din punct de vedere politic...” (Dosar nr. 1008, 20 sept. 1960). După ce o vreme s-a aliat cu acuzatorii, un alt coleg declară că nu crede că E. Ghișa ar fi avut convingeri politice de dreapta, ci spune el „... am impresia că prof. Borza ... l-a cam forțat să voteze și să simpatizeze cu național-țărăniștii. Tot prof. Borza l-a forțat să se înscrie în societatea româno-americană, prin 1946-47” (Dosar nr. 1008, 17 sept. 1960).

Cu toate acestea, este numit profesor, la 1 oct. 1963 (după ce cu trei ani înainte primise titlul de „docent”), funcție pe care o păstrează cu greu, întrucât a fost supus reatestării, în 1968. Dar referatele întocmite de șeful de catedră (prof. Șt. Csűrös), de decanul facultății (prof. T. Moraru) și de rectorul universității (acad. C. Daicoviciu), deși vorbesc despre o anumită „deficiență fiziologică”, reușesc să determine stabilirea sa pe acest post bine-meritat. Și, pentru a clarifica această „deficiență” (consumul de băuturi alcoolice), este cazul să precizăm că, niciodată, aceasta nu a afectat munca didactică a profesorului. În amintirea noastră rămân vii ideile logice, rigurozitatea științifică și frumusețea frazelor din prelegerile prof. Ghișa.

Credem că este nimerit să mai subliniem aici rolul avut de o serie de mari specialiști în „clarificarea cazului Ghișa”. Iată ce scrie în declarația sa acad. E.I. Nyárády: „... l-am cunoscut ca pe un om cu mentalitate dreaptă, cinstită, modestă și democratică, motiv pentru care l-am apreciat mult întotdeauna..., astăzi este un botanist de frunte în țara noastră, cu valoroasă activitate științifică” (Dosar nr. 1008, 24 sept. 1960). Iar în caracterizarea făcută de acad. E. Pora

și prof. Șt. Csűrös (în 28 mai 1962) se arată: „... *Personalitate deschisă, sinceră, cu o comportare amicală față de colaboratori și studenți, cu multă încredere în oameni*”.

Iată, așadar, un dascăl care, denigrat de o minoritate arivistă (pe simplul motiv că nu a fost membru al partidului comunist), a fost în pericol de a fi îndepărtat din instituția căreia i s-a dedicat și căreia i-a fost dăruit de, la fel de contestatul, Al. Borza.

Activitatea didactică

Timp de 49 de ani, dintre care 40 în calitate de cadru didactic activ, prof. E. Ghișa a reprezentat una din figurile de referință ale școlii botanice clujene. Mai întâi, secondându-l pe Al. Borza și înfruptându-se din erudiția viitorului academician E. Pop, din ingeniozitatea lui Gh. Bujoreanu, dar, mai ales, din efervescența științifică de la Institutul botanic, institut căutat și dorit de mai toți tinerii botaniști ai țării, dar și de nume consacrate din Europa (cum ar fi Braun-Blanquet, Pawlowski ș.a.).

La doar doi ani de la luarea examenului de licență, E. Ghișa a pregătit („*adnotat și redactat*”) pentru litografiere (1937) cursul de *Botanică sistematică* ținut de prof. Al. Borza și care poate fi considerat primul curs de botanică sistematică apărut în limba română pentru studenții facultăților de științe naturale din România.

Imediat după revenirea din refugiu, proaspătul doctor în botanică sintetizează prelegerile magistrului său în volumul „*Clasificarea Regnului vegetal*” (1946), volum care include și unele noutăți ale vremii, pe care profesorul nu le prezenta la curs. Scopul declarat al acestui material didactic a fost acela de „*a facilita sistematizarea cunoștințelor*”, dar și de „... *a evita deranjantele greșeli de nomenclatură și ortografie*”, care apar atunci când se audiază prelegerile.

Este solicitat să predea și cursul de *Morfologie vegetală* studenților naturaliști (1946-1949), precum și *Botanică și ecologie agricolă* studenților de la facultatea de Agricultură (1949-1952), obținând simpatia acestora și respectul colegilor.

Proaspătul conferențiar E. Ghișa (1950) planifică să elaboreze și să publice, în trei fascicule, cursul de Botanică sistematică, lucru care debutează în 1953 cu prima parte din „*plante superioare*”, se continuă cu „*plantele inferioare*” (1954)). Nu cunoaștem din ce motive (sau doar le presupunem), cea de-a treia fascicolă va fi prezentată doar în manuscris și numai în 1970 (cuprinzând monocotiledonatele, prezentate în 111 p. dactilografiate).

Pentru E. Ghișa, botanica sistematică este o știință care „... *se ocupă cu descrierea exactă și clasificarea naturală și filogenetică a plantelor ..., de biologia, ecologia și răspândirea lor în timp și spațiu, de importanța lor practică și de rolul lor în natură*” (1953, p. III). Într-un material didactic, el considera ca fiind foarte importante figurile însoțitoare, „... *o figură reușită spune mai mult decât 2-3 pagini de text*” (1953, p. VII). În fine, pentru însușirea acestei discipline, E. Ghișa considera ca obligatorii lucrările practice, excursiile și studierea materialului de herbar. Cei care i-au fost studenți își amintesc desigur instructivele și plăcutele excursii organizate de profesor fie duminicile, în jurul Clujului, fie excursiile de studii organizate de el ori practicile din perioada verii. În acest sens, unul din foștii săi studenți, fiind obligat să dea referință despre profesor, în ciuda perioadei tulburi și a posibilelor presiuni morale, scria (dr. E. Plămadă, Dosar nr. 1008, 21 iulie 1960): „...*știe foarte bine să îmbine expunerea științifică, cu exemple practice de valoare literară..., este un om valoros, de care societatea noastră socialistă are nevoie..., un neobosit om de știință*”.

Deși a văzut lumina tiparului în urmă cu 4 decenii, cursul de *Botanică sistematică – plante inferioare* (1964), în ciuda unor schimbări nomenclaturale ori taxonomice, își păstrează și astăzi valabilitatea, fiind recomandat studenților și doctoranzilor noștri.

Prof. E. Ghișa a fost un pionier al cursului de *Ocotirea naturii*, curs introdus ca opțional în anul 1961, al cărui manuscris se află depus la BCU și despre care noi am publicat unele considerații (Cristea, 1987). Aici dorim să mai subliniem, încă odată, logica urmată de profesor

în prezentarea factorilor care afectează diversitatea lumii vii și a principiilor conservative de urmat.

Nu lipsită de interes a fost și activitatea sa de *conducător de doctorat* (conferită prin O.M. nr. 934/1962), mai cu seamă că ea s-a desfășurat într-o perioadă când la catedră, prof. E. Ghișa era singurul conducător în botanică (se știe că prof. Al. Borza conducea doctorate pe linia Academiei și în domeniul geobotanică). Printre cei care au beneficiat de îndrumarea prof. E. Ghișa, putem să amintim colegii clujeni: prof. I. Moldovan, prof. Péterfi L.Șt., prof. M. Tămaș, conf. V. Hodișan, dr. Șt. Șuteu., dr. L. Turcu, dr. Szász E. etc., pe cei din Iași (prof. G. Vișalariu), din Bacău (G. Sava), din București (E. Baciuc), de la Constanța (prof. G. Silaghi) sau Timișoara (prof. Adelina Pop), dar și pe singurul doctorand străin de la disciplina noastră, în perioada ultimilor 5 decenii (Mohammad Rashid Awan, din Pakistan).

S-a retras din activitatea de la catedră, la 65 de ani, discret, așa cum au fost ultimii săi ani de dascăl și cu demnitatea muntienilor din ținutul de piatră al Apusenilor.

Activitatea științifică

Încercând o sinteză a domeniilor abordate de cel omagiat astăzi, constatăm că principiul vechilor romani „non multa, sed multum” a fost, cu consecvență urmat de prof. E. Ghișa. Încă de la început l-am caracterizat ca un excelent observator al florei României, bazându-ne pe studiile sale de *floră și corologie*. Numele său rămâne ca unul de referință între cei care au colaborat la redactarea *Florei RPR (RSR)*, prin contribuțiile la familiile *Magnoliaceae*, *Solanaceae*, redactate de el integral, prin prelucrarea unor genuri din familiile *Scrophulariaceae* (13 genuri: *Verbascum*, *Veronica*, *Linaria*, *Scrophularia* etc.), *Campanulaceae* (8 g.: *Adenophora*, *Asyneuma*, *Phyteuma*, *Edraianthus* etc.), *Poaceae* (15 g.: *Botriochloa*, *Chrysopogon*, *Koeleria*, *Dactylis*, *Poa*, *Briza*, *Glyceria*, *Vulpia* etc.). Multe contribuții aduce împreună cu doctoranzii săi, acestea fiind axate mai cu seamă pe corologia unor specii de *talofite* (1958, 1969, 1972).

Lucrând alături de Al. Borza, nu putea să nu se aplece și spre studiile *fitosociologice*, pe care le-a efectuat cu pasiune și mult profesionalism, luând chiar atitudine față de cei care încercau să improvizeze în acest domeniu. Iată ce afirmă în 1941, în studiul său asupra fitocenozelor edificate de *Stipa stenophylla* și *Danthonia calycina*: „Se înșiră plantele deavalma, fără nici o noimă, neavându-se în vedere rolul factorilor de mediu ..., [autorii] ... nu se mai ostenesc să dea nici măcar notări și mențiuni fitosociale cantitative, necum să stabilească o erarhie fitosocială a elementelor componente...” (p. 62). În același an publică și primele studii fitosociologice efectuate în M-ții Făgăraș, în care, circumspect descrie 5 asociații, iar alte două sunt definite doar ca și comunități. Pădurea de lariță de la Vidolm (1957), vegetația Mt. Vulcan (1960), a Munților Zarand (1963, 1971, 1978), cea de la Piatra Cetii (1965), calunetele din M-ții Apuseni, vegetația unor rezervații din Transilvania (Fânațele Clujului - 1946, Zau de Câmpie - 1962, Detunata - 1969 ș.a.) ori dinamica vegetației din România (1967) sunt câteva exemple de cercetări fitosociologice efectuate de E. Ghișa.

În colaborare, prof. E. Ghișa a abordat și aspecte privitoare la *ameliorarea pajiștilor* (1968), la activitatea enzimatică a unor soluri (1962) ori la prezența unor resturi fosile în stratele geologice (1965).

Importantă a fost și munca sa de pregătire a centuriilor din *Flora Romaniae Exsiccata* (în care a inclus 111 specii) ori din *Cecidotheca romanica* (15 specii).

Nu au lipsit din activitatea sa nici *notele biografice* asupra unor botaniști clujeni: Al. Borza (1945, 1967), Fl. Porcius (1971), I. Prodan (1975), T. Tretiu (1974), dar nici manualele școlare, așa cum a elaborat, în colaborare cu I. Ciobanu și T. Tretiu, *Botanica pentru cl. a VIII-a* (1956) ori notele din revista *Grădina mea*, privitoare la arborele pagodelor, la tutun și fumat, la pomii fructiferi, la nufărul de Amazon etc etc.

Este greu să cuantificăm contribuția sa la cele 4 volume ale *Dicționarului Enciclopedic Român* (1962-1966), dar, în mod sigur aceasta a fost importantă, dacă luăm în considerare faptul

că secțiunea Biologie, Botanică, Zoologie a cuprins doar trei botaniști: E. Ghișa, I. Pop și E. Țopa.

Activitatea extra-profesională

De-a lungul vieții sale, E. Ghișa a îndeplinit, în două rânduri, funcția de director al Grădinii Botanice (1950, 1960-1962) ori de „responsabil științific” al acesteia (1951). Vorbind despre aceste perioade, F. Micle (1991) consideră că „*A fost un director discret care nu inhiba inițiativa oamenilor, lăsându-i să-și afirme personalitatea și capacitățile creatoare ..., o pildă de profesionalism și pasiune pentru știință, un exemplu de modestie și tenacitate dăruite pe altarul vocației sale*” (p.31-32). Apoi, a fost decan al facultății noastre (1953-1957), vreme de 10 ani, membru în Biroul CMN, secretar al Cercului de Botanică din Cluj și 4 ani (1946-1949) subdirector al Institutului și Muzeului Botanic.

X

X

X

Fie ca exemplul său profesional să înobileze pe cât mai mulți dintre noi, fie ca nimeni să nu mai fie supus presiunilor morale la care a fost supus cel omagiat astăzi, fie ca numele lui să-și recapete locul cuvenit în Pantheonul științei românești și în seria marilor dascăli ai *Almei Mater Napocensis*.

BIBLIOGRAFIE

1. Cristea, V., 1987, Cursul de „Ocrotirea naturii” la 25 de ani în Universitatea clujană. *Ocrot. nat. med. înconj.*, București, **31**, (2): 162-163.
2. Cristea, V., Micle, F., Crișan, F., 1997, Le Jardin Botanique „Al.Borza” (Cluj-Napoca, Roumanie). *L'uomo e l'ambiente*, Camerino, **27**: 1-147.
3. Micle, F., 1991, Oameni în slujba unei idei (Grădina Botanică din Cluj, la 70 de ani de existență). *Acta Bot. Horti Bucurestiensis*, 1990-1991: 27-34.
4. Rațiu, O., 1984, In memoriam. Profesor dr. doc. Eugen Victor Ghișa. *Contrib.bot.*, Cluj-Napoca: 241-243.
5. Rațiu, O., 1985, Profesorul Eugen Victor Ghișa (1909-1984). *Ocrot. nat. med. înconj.*, București, **29**, (1): 68-69.
6. xxx, s.a., *Dosar nr. 1008, prof.univ.dr. Eugen V. Ghișa*. Arhiva Univ. Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

LUCRĂRILE PUBLICATE DE PROF. E. V. GHIȘA

Materiale didactice

- Borza A., 1937, *Curs de Botanică sistematică - Etapele: Protophyta și Thallophyta* notat și publicat de **E.V.Ghișa**, Lito Schildkraut, Cluj, 220 pp.
- Borza A., 1946, *Clasificarea regnului vegetal*, redactat și publicat de **E.Ghișa**, Univ. „Regele Ferdinand I”, Cluj, 109 pp.
- Ghișa E., 1953, *Curs de Plante superioare*, fascicula I-a. Lito. Univ. „V.Babeș”, Cluj, 547 pp.
- Ghișa E., 1954, *Curs de Plante inferioare*. Lito Univ. „V.Babeș”, Cluj: 548 pp.
- Ghișa E., Ciobanu I., Tretiu T., 1956, *Botanica. Manual pentru cl. a VIII-a*. EDP, București: 192 pp.
- Ghișa E., 1961-1963, *Note de curs. Ocrotirea naturii în România*. mscr. BCU „L. Blaga”, Cluj-Napoca.
- Ghișa E., 1964, *Botanică sistematică. Plante inferioare*. EDP, București, 271 pp.
- Ghișa E., 1970, *Curs de Botanică sistematică. Angiosperme Monocotyle*. mscr., Univ. „Babeș-Bolyai” Cluj: 111 pp.

Monografii

- Ghișa E., 1946, Rezervația botanică de la Cluj. Contribuțiuni la studiul florei și vegetației Bazinului ardelean. *Bul. Com. Mon. Nat.*, București, **13-14**: 143 pp.
- xxx, 1953-1972, *Flora Republicii Socialiste România*. Ed. Acad., București: vol. **2**: 392-395, vol. **7**: 335-573, vol. **9**: 52-66, 123-149, vol. **12**: 49-65, 227-238, 347-352, 356-445, 454-457, 715-716.
- xxx, 1962-1966, *Dicționar Enciclopedic Român*, vol I-IV. Ed. Politică, București. **Ghișa E.**- membru în colectivul redacțional pentru Biologie, Botanică, Zoologie.
- Pop I.-coord., 1978, Flora și vegetația Munților Zarand. *Contrib. bot.*, Cluj-Napoca, în care **Ghișa E.**: 20, 37-39, 82-83.

Articole științifice

- Ghișa E., 1941, Contribuțiuni la studiul fitosociologic al Munților Făgărașului. *Bul. Grăd. Bot. Muz. Bot. Univ. Cluj*, **20**, 3-4: 127-141.
- Ghișa E., 1941, Cercetări asupra *As. Stipetum stenophyllae* cu *Danthonia calycina* în Transilvania Centrală. *Bul. Grăd. Bot. Muz. Bot. Univ. Cluj*, **20**, 1-2: 56-67.
- Ghișa E., 1941, *Chrysopogon gryllus* (L.) Trin. var. *aurea* Murr. în Banat. *Bul. Grăd. Bot. Muz. Bot. Univ. Cluj*, **21**, 1: 77-78.
- Ghișa E., 1942, Stațiunile cu *Nepeta ucranica* L. în România. *Bul. Grăd. Bot. Muz. Bot. Univ. din Cluj la Timișoara*, **22**: 63-67.
- Ghișa E., 1957, Pădurea de larice de la Vidolm. *Bul. Univ. „V. Babeș” și „Bolyai”, ser. Șt. nat.*, **1**, 1-2: 479-485
- Ghișa E., 1958, *Globularia willkommii* Nym., un important element floristic și fitogeografic într-o nouă stațiune în R.P.R. *Contrib. bot.*, Cluj: 187-192.
- Ghișa E., Silaghi G., Rațiu O., 1958, Stațiuni noi cu *Amanita caesarea* în Republica Populară Română. *Studia Univ. Victor Babeș et Bolyai*, **3**, 7, ser. II, fasc. 2 *Biologia*: 37-40.
- Ghișa E., 1960, Plante noi în flora Munților Apuseni. *Contrib. bot.*, Cluj: 131-135.
- Ghișa E., 1960, Considerații privitoare la identificarea, răspândirea și utilizarea speciilor de *Verbascum* din R.P.Română. *Studia Univ. Babeș-Bolyai, ser. II, fasc. 2 Biologia*: 67-77.
- Ghișa E., Pop I., Hodișan I., Ciurchea M., 1960, Vegetația Muntelui Vulcan-Abrud. *St. și Cercet. Biol. (Cluj)*, **11**, 2: 255-267.
- Ghișa E., 1962, Rezervația botanică de la Zau de Câmpie. *Ocot. nat.*, București, **6**: 11-30.
- Csűrös Ș., Ghișa E., Kiss Ș., Páll Ș., Péterfi Ș. jun., Moldovan I., 1962, Acțiunea enzimatică a solurilor din unele fitocenozes din Transilvania. *Studia Univ. „Babeș-Bolyai”, ser. Biologia, fasc. 2*: 53-63.
- Ghișa E., Resmeriță I., 1962, Contribuții la cunoașterea răspândirii unor specii, varietăți și forme din cadrul genului *Gentiana* L. din Transilvania. *Contrib. bot.*, Cluj: 127-130.
- Resmeriță I., Ghișa E., Csűrös Ș., Spîrchez Z., 1963, Posibilități de dirijare a fitocenozelor ierboase. *Comunic. Bot.*, București, **2**, partea I: 73- 87.
- Ghișa E., Kovács A., 1963, Cercetări fitocenologice în Munții Zarandului. *Acta Bot. Horti Bucurestiensis, 1961-1962, fasc.II*: 785-796.
- Resmeriță I., Ghișa E., 1963, Plante noi pentru Transilvania. *Acta Bot. Horti Bucurestiensis, 1961-1962, fasc.I*: 325-331.
- Ghișa E., Kovács A., Silaghi G., 1965, Cercetări floristice și fitocenologice în Munții Apuseni la Piatra Cetii. *Contrib. bot.*, Cluj: 133-150.
- Ghișa E., 1965, Flora Cheii Turzii. *St. Cercet. Biol.-Bot.*, București, **17**, 4-5: 513-514; *Revue Roum. Biol.-Bot.*, București, **10**, 1-2: 167-168.
- Ghișa E., Givulescu R., 1965, Câteva observațiuni critice asupra unor identificări de plante fosile de la Chiuzbaia (oraș Baia Sprie). *Contrib. bot.*, Cluj: 279-281.
- Resmeriță I., Csűrös Ș., Ghișa E., Pop I., Haring G., Spârchez Z., 1967, Aspecte ale dinamicii vegetației din Republica Socialistă România. *Comunic. Bot.*, București: 25-46.
- Ghișa E., Resmeriță I., Slușanschi H., 1968, Influența ameliorării regimului trofic prin îngrășăminte minerale aplicate asupra fitocenozelor de *Festuca pseudovina* (Hack.) Nym. *Contrib. bot.*, Cluj: 485-498.
- Ghișa E., Codoreanu V., Silaghi G., Turcu L., Plămadă E., 1969, Contribuții la cunoașterea florei criptogamice a rezervației naturale Detunata. *Contrib. bot.*, Cluj: 97-115.
- Ghișa E., Vițalariu G., 1969, Plante noi sau rare din Bazinul Crasnei (Podișul Central Moldovenesc). *Contrib. bot.*, Cluj: 127-136.
- Ghișa E., Resmeriță I., Spârchez Z., 1970, Contribuții la studiul Callunetelor din M-ții Apuseni. *Contrib. bot.*, Cluj: 183-190.
- Ghișa E., Tudoran P., Coldea G., 1971, Contribuțiuni la studiul pădurilor din Munții Zarandului. *Studia Univ. „Babeș-Bolyai”, ser. Biologia, fasc. I*: 3-15.
- Ghișa E., Sălăgeanu A., 1972, Specii de macromicete noi pentru R.S.România. *Contrib. bot.*, Cluj: 117-121.
- Ghișa E., Pușcaru-Soroceanu E., Csűrös Ș., 1977, Aspecte din flora și vegetația munților Făgăraș (Carpații Meridionali). *Comunic. Bot.*, București: 17-34.
- Ghișa E., Tarnavschi I.T., Resmeriță I., Anghel G., Țopa E., Pușcaru-Soroceanu E., 1977, Importanța și rezultatele celor zece Consfătuiri Naționale de Geobotanică ale secției de Botanică a S.S.B. *Comunic. Bot.*, București: 305-314.

Articole de popularizare, biografice și recenzii

- Ghișa E., 1935, Îngălbenirea și căderea frunzelor toamna. *Grădina mea*, Cluj, **1**, 5-6: 8-9.
- Ghișa E., 1936, Flora unei picături de apă stătută. *Grădina mea*, Cluj, **2**, 1: 8; 2: 13.
- Ghișa E., 1936, Despre plantele spontane și cele cultivate. *Grădina mea*, Cluj, **2**, 8-9: 6-8.
- Ghișa E., 1937, Cornul sau muma secării (*Claviceps purpurea*). *Grădina mea*, Cluj, **3**, 2-3: 16-18.
- Ghișa E., 1937, Bananierul, arborele paradisiului. *Grădina mea*, Cluj, **3**, 7-9: 5-7.

- Ghișa E., 1937, Un interesant nufăr exotic: *Victoria regia*. *Grădina mea*, Cluj, **3**, 7-9: 9-10.
- Ghișa E., 1937, *Agave americana*. *Grădina mea*, Cluj, **3**, 7-9: 11.
- Ghișa E., 1937, Să îngrijim mormintele și cimitirele. *Grădina mea*, Cluj, **3**, 10-11: 5-9.
- Ghișa E., 1937, Tutunul și fumatul. *Grădina mea*, Cluj, **3**, 12: 9-14.
- Ghișa E., 1938, Sădirea pomilor. *Grădina mea*, Cluj, **4**, 3: 4-6.
- Ghișa E., 1938, *Ginkgo biloba*, un copac de modă veche. *Grădina mea*, Cluj, **4**, 4-5: 8-10.
- Ghișa E., 1938, Pomii noștri roditori: prunul și varietățile sale bune pentru cultivat. *Grădina mea*, Cluj, **4**, 8-9: 8-10.
- Ghișa E., 1938, Pomii noștri roditori: nucul (*Juglans regia* L.). *Grădina mea*, Cluj, **4**, 12: 10-13.
- Ghișa E., 1942, Smochinul (*Ficus carica* L.) și răspândirea lui în România. *Știință și Progres*, Timișoara.
- Ghișa E., 1942, E. I. Nyárády: Flora Clujului și a împrejurimilor (Kolozsvar és környékének flórája). *Rev. Șt. „V. Adamachi”*, Iași, **28**, 1: 98-99.
- Ghișa E., 1942, Un caz demonstrativ de fotosinteză în natură. *Natura*, București, **31**, 7-8: 255-257.
- Buia A., Ghișa E., 1945, Profesorul Dr. Al. Borza. Date bibliografice și biografice, la împlinirea unui sfert de veac în funcția de Director al Institutului, Muzeului și al Grădinii Botanice de la Universitatea din Cluj. *Bul. Grăd. Bot. Muz. Bot. Univ. Cluj*, **25**, App. 1: 1-36.
- Ghișa E., 1961, Mihail Gușuleac (1887-1960). *Rev. de Biol.*, **6**, 2: 231-233.
- Ghișa E., 1967, Profesorul univ. Al. Borza, la capătul a opt decenii de viață. *Contrib. bot.*, Cluj: 9-21.
- Ghișa E., 1971, Profesorul universitar Alexandru Borza, om de știință emerit (1887-1971), *Natura*, București, **23**, 6: 101-104.
- Ghișa E., 1971, Florian Porcius explorator al florei din nord-vestul Transilvaniei, *Comunic. Bot.*, București: 17-25.
- Ghișa E., 1974, În amintirea lui Traian Tretiu, *Natura*, București, 1: 80-82.
- Ghișa E., 1975, Profesorul Iuliu Prodan ca florist, în *Viața și opera botanistului Iuliu Prodan*, [s.n.], Cluj-Napoca: 31-38.